Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historiae evangeliae libri quattuor - Cod. Aug. perg. 217

Iuvencus, Gaius Vettius Aquilinus

[S.l.], [9./10. Jahrh.]

Sedulius: Carminis Paschalis libri V, inc.: Domino meo sancto ac venerabili patre Macedonio presbitero Sedulius in Christo salutem. Priusquam me venerabilis pater operis nostri de curso volumine [...]

urn:nbn:de:bsz:31-67026

Visual Library

Cernitur ecce suis proles ueneranda tonantis
Illum procumbens scae chorus omnis adorat·
Nec tamen incunctis pariter fundata manebat
Pectoribus uirtus· nam pars dubitabat eorum·
Tunc sic discipulos clarus conpellat ihs·
Incaelo & terris genitor mihi cuncta subegit·
Me pater est uobis dignatus mittere lucem·
Gentib; haut alit nunc uos ego mittere cunctis
Institui· uestrum est cunctas mihi iungere mentes·
Pergite & ablutos homines purgantibus undis
Nomine sub sco patris natiq; lauate·
Uiuifici pariter current spiracula flatus·
Ablutisq; dehinc nra insinuate docentes
Precepta ut uitā possint agitare perennem·
Nec uobis umquam nri presentia deerit·
Donec consumens dissoluat secula finis·
Has mea mens fidei uires sciq; timoris
Coepit· & intantum luc& mihi gratia xpi
Uersibus ut nostris diuinae gloria legis·
Ornamenta libens caperet terrestria linguae
Haec mihi pax xpi tribuit pax haec mihi secli·
Quam fou& indulgens terrae regnator aperte
Constantinus ad est cui gratia digna merenti·
Qui solus regum sacri sibi nominis horr&
Inponi pondus quo iustis dignior actis·
Aeternam capiat diuina insecula uitam
p dnm lucis xpm qui in sclā regnat·

·G·UETTI·AQUILINI·SIUE·IUUENCI·PR̄BI
EUANGELIORUM LIBER IIII·EXPLICIT·

Domino meo sco ac uenerabili patre macedonio prbitro· sedulius in xpo salutem· Priusquam me uenerabilis pater operis nri decurso uolumine censura theatrice forsitan seueritatis obiurges· Utpote qui nulla ueteris scientiae prerogatiuae suffultus· tam inmensum paschalis pelagus mirabilitatis & uiris quoque peritissimis formidandum· Parua tyrocinii arte cucurrerim· huius ac pudicae facti causas & purgem uitium·

me non audacē fuisse probaueris. sed deuotum in pectoris tui
portum blanda tranquillitate recipias. quem gubnante dō lassabe
beris nulla pertulisse naufragia; Cum secularibus igitur studiis occu
patus uim inpacientis ingenii quod diuinitatis in me prouidentia genera
uit Non utilitati animę sed inani uitae dependere & literariae solertia
disciplinae lusibus infructuosi operis. non auctori seruirem; Tandem
misericors ds̄ rerum conditor clementius fabricam sui iuris aspexit; Et stul
tos in me mundanae sapientiae diutius habere sensus indoluit; Ac sa
tuum prudentiae mortalis ingenium caelesti sale condiuit; Moxq;
ut cordis oculos interior caligo deseruit Per sentes dumosi ruris
errantia in herbam florei cespitis reuolui uestigia Totoq; nisu melioris
arbitrii cultum inlustrate pectoris dō dicaui; Non presumptione
uirium sarcinam tante molis arripiens. sed onus xpi quod leue nimis e
humili pronus deuotione conplectens; Culpam scilicet & arbitratus silen
non carere si studiose mentis officium quod uanitati dedulissem. ueritati
denegarem Cum & diuina reuerenter asseri. & humana possint honeste
tractari; Angebar rursus alia animi procellatur [illegible] & egros an
helitos illa mihi seperatio commouebā Qua me nouerā uel tua
pater beatissime uel aliorum quos gratia similiter celestis inlustrat
quaedam proficisse doctrina Quamquam ipsi cuncta monstrantes
aliquem credatis igniculum in me posse lucere; Sed torpor cordis
[illegible] tamquam silicis uena scintillam tenuem uix emittit; Et id
ipsum par ui fomitis nutrimentum quod in me potuit donicaelestis
[illegible] permanere Nefas esse pensabam multi tenacitate silentii cum
nullo partiri. ne unius talenti creditum quantitatem diminutor cautius
custodire culpa defosse pecuniae non carerem. Inuidiae siquidem
maculam deesse non abluit qui alteri offerre denegat. quod cum de eo
tri non amittit; Inter diuersas tamen anxie trepidationis ambages
ad iaciendum huius operis fundamentum ob hoc maxime prouocatus
accessi. ut alios & hortationibus ueritatis ad frugem bonae messis
inuitans Siquando infirmitatis humane uitiis forsitan lacessitus
inpugnarer uerbis proprie disputationis admonitus me tuam seq[illegible]
[illegible] prohibui fur uideri uerer & qui recte soliditatis iter ostendi pr[illegible]
[illegible] lubrici periculosa sectari clipeo dominice protectionis
armatus inimice iaculationis tela facili repulsione contemnam
[illegible] metrica uoluerim hoc ratione conponere non [illegible]
[illegible] breuiter expediret Raro pater optime sicut uestri quoque
[illegible] assiduitate agnouit diuinae munera potestatis
[illegible] huius modulationis aptauit. Et multis uim qui studi
[illegible] disciplina per poeticas magis delitias carminum
[illegible] hi quicquid [illegible] perlegun
[illegible] quod autem [illegible]

audierint blandimento mellitam tetracordis auditus ſuſcipiunt. ut in ſua memoria ſepius hoc iterando conſtituant & reponant. Horum itaque mores non repudiandos aeſtimo ſed pro inſita conſuetudine uel natura tractandos. Ut quiſque ſuo magis ingenio uoluntarius adquiratur d(e)o. nec differt qua occaſione quis imbuatur ad fidem; dumtamen uiam libertatis ingreſſus non repetet itaque ſeruitutis laqueos. quibus ante fuerat irretitus.

Hae ſunt pater egregie noſtri operis cauſae. non ſuper uacue ſicut dixi diciſti ſed commode. quae ſi probabili ratione non diſplicent. benignitatis tue donentur fauore. quo pauloſum adſcriptum is celſioribus uacans humilioribus te quoque libenter inpertias; Non ſemper aquila ſuper nubes eleuata peruolitat ſed etiam remiſſioribus aliquando pennis diſcendit ad terram. Sepe belliger miles armis quibus adſuetus eſt dimicari delectatur et a[illegible]

An forſitan ut ab hac te moleſtia perlegendi carminis in occultis ſubducas. Talibus me blande orationis uocibus alloqueris, Cur inquiens affabilis amice quem gratia pure dilectionis amplector, Dum me profuſius inter diuerſos rare precateris & fidi propoſiti ſedulitate ſectaris. alios tamquam neglectos offendis quidam ſint doctrina non inpares et una mecum ſoleant religioſe fidei ſocietate coniungi. Me potiſſimum ac ſolum eligas uel ſecernas cui deuotionis tue dicta committas. habes anteſtitem plenum reuerentia ſacerdotalis urſinum qui ab beatis primeue tirocinio regis aeterni caſtra [illegible] deſerens. uixit inter barbaros pius. inter bella pacatus accepit teſtimonium beati iam meriti euangelice ſacramento doctrina. legimus enim beati pacifici quo filii dei uocabuntur. Habes laurentium difficili co[illegible]tione preſbiterum qui ſubſtantiam ſui patrimonii ſuam [illegible] et egenis uniuerſa diſtribuens tanti cenſus effuſione nihil pe[illegible]ret. ſapientia peruigil lenitate placabilis. qui et ſerpentis adſt[illegible] cum lege cuſtodiat & columbe ſimplicis animum non ammittat.

Habes quoque meum gallianum aeque pr(es)b(yteru)m non in libris ſecularium eruditum ſed placita bonitate mitiſſimum catholice regulam diſcipline factis potius edocentem quam ſermone monſtrantem. Gaudentium dicam quoque preſbiteri annoſam ſapientiam & in x(rist)pi famulatu [illegible]ficiendo iuuenilem ſenectam quid ue felicem referam uere felicem ſecali huius cui mundum cui crucifixus eſt mundus, Sunt & alii memorabiles uiri quamplurimi quos ad hoc ſuſcipiendum idoneos eſſe con[illegible] officium. Nec ieronimi diuinae legis inter preſis & celeſtis bibliothecae cultoris exempla pudeat imitari. Atque generoſas [illegible] feminas & preclara indolis fama ſubnixas in quarum mentibus [illegible] lectionis inſtantia ſobrium ſapientiae domicilium conlocaui[illegible] diſputationis documenta tranſmitteres; Qua non opere [illegible]mis ſinceritas ſacre uirginis adminiſtre placere iudicauit [illegible] ſanguinis nobilitatem ſic humilitate prouexit ad glo[illegible] tis patrie ſenatu [illegible] fieri mereatur allecta. Uere [illegible]

dni habitet templum · ieiuniis castigatum · orationibus refectum
puritate mundissimum · scripturas etiam ecclesiastici dogmatis ita
sciens e potuit ut nisi sexus licentiae defuisset posset etiam docere
licet in membris feminei corporis animus sit uirilis. De coti diana
uero misericordie dispensatione reticeo · quam sic exercet ut si lateat
sic largitur ut lateat indicat tamen eius habitus pauper ubi cen
sus proficiat diues · Et ut magnitudo tante prudentiae germana
resplendens lampade plus luceret · habet et germanam nomine
meritoq; perpetuam · annis impa rem factis equalem eo teneram probi
tate grandeuam · quedum nominis sui dignitate pascitur sic uiuit
ut neque amittit te re quod uocatur · inlustris maritali potentia inlustri
or relegione diuina · proximam uirginitati continet palmam incon
iugii foedere manens pudica · Cetera prauior conspicuos ut pinte
nupte conuenientes ornatis que de sorore diximus in huius quoque
moribus inuenimus ; Ad haec ego congrua rursus itare sponsione
p fungar ; nequeso mi domine pater quem diligere te profiteris
abicias quem fouere ad solestinudiose deterreas ; Nullum siquidem
e his omnibus uito ; De nullius meritis aut instructione diffido ; Sed
inter cunctos aspicio quosdam conlationis asidue disputationis ad me
liora uexisti · quosdam placide maturitate doctrinae desiderii sui
conuersationis implesti · quibusdam exemplu factus es ad salutem
alios intra septa tui gregis accipiens oues fecisti · alios nutristi om
nibus omnia factus es ut om saluos efficeres, cesset obsecro pluri
morum iactura uerborum cesset longe deinceps excusationis am
bages. Ne pereat post tanti gurgitis emensa discrimina fluctuan
ti adhuc pagine auctoritatis tue anchoram commodare.
Tres igitur mirabilium diuinorum libellos quos ex pluribus pauca
conplexus usque ad passionem et resurrectionem ascensione
que dni nri ihu xpi quattuor euangelistarum dicta con
gregans ordinaui, contra omnes emulos tuae defen
sioni commendo · huic autem operi fauente dno paschalis
carminis nomen inposui quod pascha nrm immolatus e
xps. cui honor et gloria cum patre et spu sco p omnia secu
la seculorum amen

Hoc opus sedulius inter chartulas dispersum reliquit quod re col
lectum ad unatum atque ad omnem elegantiam diuulgatu
est a turcio rufio asterio quinto VC exconsule ordinario atque pa
tricio

Sume sacer meritis ueracis dicta poete
Que sine figmenti condita sunt uitio
Quo caret alma fides quo sci gratia xpi
Per quam iustus ait talia sedulius

Asterii que tui semper meminisse iubeto.
Cuius ope & cura edita sunt populis.
Quem quamuis summi celebrent per saecula fastus
Plus tamen ad meritum est si uig& ore tuo.
Sedulius in Chr(ist)o Macedonio epistula premissa pr(es)b(yter)o [illegible] XVI de
hinc uersuum prologo lectoros mutans paup[er]tatem
& ilis ingenii olerum conparat uilitati. Exiuit carmine
de singulis utriusque testamenti miraculis haec s(unt) capitula p(rae)notata

CAPITULA LIBRI PRIMI:

I Prefatione gentiles arguit hortaturq; conuerti cum sua gen[te]
II Orat omnium creaturarum auctorem dari sibi rectam dicendi carminis sui de miraculis du[cem]
III De translato diuinitus nemorum [illegible] & enoch, Primus abusq; [illegible] paucadiuinis; Omnip(oten)s & ne d(eu)s;
IIII De partu sarre nonagenarie sterilis. Saucia uninetule
V De uxore loth in salis statuam uersa. Loth sodome
VI De igne non ardentis rubi diuinitus ostenso mosi. Ignib(us) innocuis;
VII De uirga eidem mosi in draconem uersa atq; in se reuersa iterum. Mitis in inmitem uirgae animata;
VIII De sico mare populo israhel. Peruia diuisi
VIIII De manna celitus eidem plebi data. Quid referam inmunerum;
X De productione aque de petra. Rursus inexustis
XI De locutione aselle balaam. Angelicis treme facta;
XII De statione solis sub iesu naue. Sol stetit ad gabaon;
XIII De helia coruis ministrantibus pasto atq; igneo curro. Heliam corui
XIIII De xu annis adiuta regi desperato additis ex hec hie. Vltima labentis
XV De iona coelo uorante seruato. Iona puppe cadens
XVI De tribus pueris in camino flamma seuiente non tactis & persecutores con[s]umpse[rit]
XVII De daniehelo a famelicis leonib(us) custodit. Nec minus & daniel demuerso. Cum inspirante deo
XVIII Miraculorum recapitulatio predictorum. Dic ubi sunt natura
XVIIII De fl& elementorum idolorumq; cultores. Hei miseri qui uana
XX Exortans sem& ipsum in carminis uiam trinitatem astruit & arrium
atq; sabellium uarios recte fidei percutit inimicos. Hec certam uia [illegible]
XXI Ortat[ur] milites in uia fidei signo crucis armatos seq(ui); in albo beatior dinis poscet [illegible] [illegible]
XXII Ortat[ur] xp(istu)m que forma serui sumpsisse euangeliste IIII animalium figuris ostendit; Expectaue[rat] uoti[s]
XXIII De expulsione adam de paradiso & q(uod) ab ipso mortalis sit facta posteritas p[er] [illegible] [illegible] factum [illegible]
XXIIII De conceptu beate marie a p(ro)ph(et)is sepius p(rae)dicto [illegible] p(er) mariam. Explicat primo gen[iti]
& gabrihelo archangelo nunciante conpleta hec uentura senos
XXV De partu beate marie & angelorum in xp(ist)i natiuitate d(omi)n(u)m laudantium gratulatione. Iamq; nouo [illegible]
XXVI Xp(ist)o ihu in b&hleem nato herodes & omnis hirusalem turbantur. Talia b&hlem
XXVII De stella magos ad xp(istu)m ducente & misticis eorum muneribus. Ergo alacres summa
XXVIII De seuitia herodis & nece paruulorum. Ergo ubi dele[c]tus
XXVIIII De doctrina & magisterio d(omi)ni duodecennis. Ast ubi bis senos
XXX De tricennarii baptismo saluatoris & de sp(irit)u in columbe specie uiso. Ter quasi lustra agens
XXXI De quadragesimario saluatoris ieiunio & [illegible] [tem]ptatione facta. Inde quater [illegible]